

**İCRA KANUNUNA BAZI MEVAD İLÂVESİ HAKKINDA 1/122 NUMARALI KANUN LÂYİHASI
VE ADLİYE ENCÜMENİ MAZBATASI**

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekâlet 27 Şubat 1927
Muamelat Müdüriyeti
Mukarrerat Şubesi
Adet
6/1014

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine
İcra Kanununa ilâve edilmek üzere Adliye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetininin 22 şubat 1928 tarihli içtimaında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan kanun lâyihasıyla esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı Mucibe

Halihtızda mer'i İcra Kanunumuzun yerine kaim olmak üzere İsviçre ve Alman İcra Kanunlarından naklen hazırlanmakta olan yeni icra kanununun mevki meriyete vaz'ından evvel tetkikat için daha bir müddet geçmesi zaruri bulunduğundan iş bu yeni lâyihanın Almanya ve İsviçre'de bittecrübe azim fevâdi mucip olan bazı maddeleri müstacelen iktisabı kanuniyet eylemek üzere merbuten takdim kılınmıştır.

Maddelerin mütalaasından da münfehim olacağı vechile borçlunun kabul ve ıkrarına müstenit olan para, kıymetli evrakı nakdiye ve misliyattan mütevellit matlubatın mahkemeye sevkine hacet kalmaksızın icra riyasetlerince serian halli tahtı imkâna alınmış bulunmaktadır. Almanya'nın 1925 istatistiklerine nazaran on milyona baliğ olan davaların takriben yedi milyonu bu usulde hal ve fasıl edilmektedir. Tevzii adalet ve ıhkakı hak umdej Âliyelerinin süratla ifa ve intacı vatandaşlar için matlub ve mültezim olduğu kadar icra dairelerince halli imkânı her zaman mevcut olan bu gibi işlerle mahkemeleri lüzumsuz yere meşgul etmek milyonlarca davayı rüyet etmekte olan Türk hâkimlerinin mühim meseali hukukiyeyi daha müsait şerait tahtında tetkik etmelerine imkânbağ olmak için zarurudur.

İşbu lâyiha kanuniye ile alacak, ancak borçlunun müddeti kanuniye zarfında ıkrar veya sükûtu takdirinde lazimüttahsil olacağından alacaklının icra dairesine müracaatında esas itibariyle bir senet ve vesika ibrazına lüzum görülmemiştir. Aynı zamanda borçlunun işi uzatmak maksadiyle uluorta borcunu inkâr ile meseleyi mahkemeye düşürmesine mümkün mertbe meydan vermemek için birinci maddenin son fıkrasında, borç mahkeme huzurunda tebeyün ettiği takdirde mahkemece borcun faik ve kanunen lâzım gelen bilumum masarifinden maada alacaklı lehine ayrıca münasip bir tazminata da hükmedilmesi kabul olunmuştur.

Bundan başka bir memlekette alacaklıya en kolay ve en seri surette istifayı hak hususunun temini o memlekette kredi ve mümasil gibi vaziyeti iktisadiyenin de inkişafına ve ıslahına hadim olacağı şüpeden varestedir.

Esbabı ânifeye binaen yeni İcra Kanunu lâyihasının bir küll halinde Meclisi Âliden tasvibine değin pek mühim olan ve memleketimizde asarı nafiası derhal müşahade edilebileceğinde şüphe bulunmayan mezkûr lâyihadan müfrez mevaddı merbuta kaleme alınmıştır.

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 10 Mart 1928
Adliye Encümeni
35 Karar Numarası
47 Esas Numarası

**Adliye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye**

İcra Kanununa ilâve edilmek üzere Adliye Vekâletince tanzim edilen mevaddı kanuniye lâyihası ve esbabı mucibesi Başvekâletin 27.2.1928 tarih ve (6/1014) numaralı tezkeresiyle Adliye Encümenine tevdi edilmekle Adliye Vekili Mahmut Esat Beyefendinin huzuruyla tetkik ve müzakere olundu.

Elyevm mer'i bulunan İcra Kanunu makamına kaim olmak üzere Almanya ve İsviçre İcra Kanunlarından ıktibasen komisyonu mahsus tarafından hazırlanmakta bulunan İcra Kanunu lâyihasının tan-

zim ve ikmalî ehemmiyeti maslahata binaen hayli zamana muhtaçtır. İhkakı hak ve tevzii adaletin neticeî fiiliyesi demek olan muamelâtı icraiye'nin asrî esaslara göre süratla ıslah ve intacı zarurî bulunduğundan Almanya ve İsviçre'de kabul ve tatbik olunan, mevaddı muayyenede doğrudan doğruya icra riayasetine müracaatla istifayı hak usulünün asıl İcra Kanunu lâyihasının ihzarına intizar olunmaksızın hemen kabul ve infazı müfit olacağından işbu lâyihadaki mevaddın İcra Kanununa ilâvesi hakkındaki vekâleti müşarüleyhanın teklifi ve Adliye Vekili Beyefendinin izahatı şifahiyesi encümenca tamamiyle varit ve muvafık görülmüştür.

Almanya'nın 1925 senesi istatistiklerine nazaran mezkûr memlekette dokuz buçuk milyona balığ olan hukuk davalarından takriben yedi milyonun bu usul sayesinde bilâ muhakeme hal ve fasledilmesi mevzubahis usulün lehine ayrıca delil serdine hacet bırakmayacak derecede kuvvetli bir burhandır. Bu itibarla mezkur lâyihaî kanuniyenin vazeylediği esaslar encümenimizce kabul edilerek yalnız teferruata müteallik berveçhizir bazı tadilât icra edilmiştir. Bir tariki kanuniye müracaat diğer tarike müracaattan menedeceği cihetle alacaklının ihtiyarına bağlı olan bu usule müracaatın, mahkemeye gitmezden evvel icrası lâzimedden bulunduğundan birinci maddede bu cihet tespit edildiği gibi metni maddede mevzubahis olan muayyen misliyatın nevine ait olmayıp miktarına taalluk ettiğiinden bir de (miktar) kaydı ilâve edilmiştir.

Bu madde mucibince kendisine ihbarname tebliğ edilen borçlunun muayyen müddet zarfında icra riayasetine müracaatla alacaklının talep eylediği şeyi kısmen kabul ettiği halde mütebakisini ne suretle ifa ettiğini vazıha zikr ve beyana icbar edilmesi ileride ikâmeî dava takdirinde borçlunun hakkı müdafasını takyit edeceği bazı aza tarafından dermeyan edilmiş ise de icra riayasetince yapılacak muamele borçlu tarafından kabul ve ikrar olunan miktarın tahsili ve inkâr edilen miktarın lâyıkıyla tespit edilerek bu kısım hakkında mahkemeye müracaat etmesi lüzumunun alacaklıya teffhiminden ibaret olmasına göre itirazı mezkûr varit görülmeyerek maddenin bu fıkrası aynen kabul edilmiştir. Borçlunun kendisinden talep edilen alacağı inkârı üzerine, mahkemeye müracaata mecbur kalan alacaklı, indelmuhakeme haklı çıktığı takdirde mahkemeye borçlu aleyhine bir tazminat takdir ve hükmolunması hakkında teklifi kanunî de mevzu hüküm bu usulü tah-

silin bir müeyyidesi olmak itibariyle pek lüzumlu görülmüş ve ancak tazminat miktarının teklif vech ile tamamen takdiri hükkâma terk edilmeyerek azami ve asgari bir had tayin edilmesi hakkında cereyan eden müzakere ve münakaşa üzerinde halk için pek suhulet bahş olacak bu ahkâmın temini meczum olan fevaidinin tamamıyla tahakkuk edebilmesi için haddi asgari olmak üzere yüzde on bir miktar tespit olunarak maddenin buna müteallik fıkrasına ilâve kılınmış ve bu suretle mahza vakit kazanmak ve alacaklının hukukunu avk ve tehire uğratmak isteyen borçlulara karşı esasen Borçlar Kanununun 96 ncı maddesinin umumî hükmü bir kat daha teyit edilmiştir.

Borçluya tebliğ kılınacak ihbarnamenin muhteviyatından bahis olan ikinci maddede bazı ibarelerin şekline ait tebeddülât icra kılınmıştır.

Borçlu tebliğ kılınan ihbarname üzerine müddeti muayyene zarfında ve bir mazerete müstenit olarak itirazını dermeyan edememiş olduğu takdirde bilfiil icra ve satış vukuuna kadar itirazını dermeyan edebileceği ve ancak itirazını serde mâni olan mazeretin indifaından itibaren beş gün zarfında ve mazeretinin esbabı subutiyesinin irae eylemek şartıyla bir itirazda bulunabileceğini mübeyyin olan üçüncü maddede şekli takrire ait tadilatla ve teklifteki üç gün yerine beş gün kabul edilerek tertip kılınmıştır.

İtirazını her ne sebeple olursa olsun dermeyan edemeyen ve bu suretle alacaklının talebi icraen tahsil ve istifa kılınan borçlunun temini hukuku emrinde istirdat davasında bulunabileceğine dair olan dördüncü madde aynen kabul edilmiştir. Hükmü umumiye şamil olan Borçlar Kanununun 62 nci maddesi esasen bu müeyyideyi vazetmiş ise de mezkur maddede istirdat hakkı ancak hataen ödendiğinin subutuna muallak olduğundan ve icraen tahsilatta ise hata mevzubahis olamayacağından işbu madde ile umumi hükme istinaen yalnız borcun olmadığı ispat edildiği halde istirdat hakkı olabileceği tasrih kılınmıştır.

İkametgâhı meçhul olanlar ve ecnebi memlekette sâkin bulunanlar hakkında bu usulün tatbikine imkân olamayacağına dair beşinci madde borçlunun sureti katiyede haberdar olması ve itirazı varsa onu dermeyana imkân bulmasını istihdaf eden kanunun ruh ve maksadına muvafık görülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

Altıncı ve yedinci maddeler kanunun zamanı me-riyetine ve hükmünü icraya dair olmakla aynen ip-kâ edilmiştir. En kolay ve seri bir surette istifayı hak hususunu temin eden ve binnetice memleketin vaziyeti iktisadiyesinin de inkişafına hadim olacağı meczum bulunan işbu lâyihai kanuniyenin müstacelen müzakere ve kabulü hususunun Heyeti Umu-miyeye arzı ittifakla karargir olmuştur.

Adliye Encümeni Reisi Mazbata Muharriri

Manisa Mebusu	Kocaeli
Mustafa Fevzi	Selâhattin
Kâtip	Aza
	Konya
Aza	Refik
Antalya	Aza
Ahmet Sâki	Balıkesir
Aza	Osman Remzi
Edirne	Aza
Hasan Hayri	Bursa
Aza	Senih
Ankara	Aza
İhsan	Kocaeli
Aza	Ragıp
Balıkesir	Aza
Sâdik	Muğla
Aza	Ali Nazmi
Zonguldak	Aza
Nazif	Mardin
Aza	İrfan Ferit
Manisa	Aza
Kemal	Konya
	Musa Kâzım

İcra Kanununa İlâve Edilecek Mevaddı Kanuniye Lâyihası

Hükümetin Teklifi

Madde 1. — Alacaklı icra riyasetine müracaat-
la para, kıymetli evrak ve misliyattan muayyen ala-
cağının tahsilini talep edebilir. Bu takdirde icra dai-
resi borçluya onbeş gün zarfında cevap vermesi için
bir ihbarname tebliğ eder. Borçlu borcunu tamamen
veya kısmen kabul ve ikrâr ederse icra dairesince
kabul ve ikrar olunan borç resen tahsil ve istifâ olu-
nur.

Kısmen ikrâr halinde borçlu borcunun ne mikta-
rını ödemiş olduğunu sarahaten zikre mecburdur.
Aksi halde inkârı dinlenmez. Borçlunun ihbarname-
de muayyen müddet zarfında sükûtu kabul addolu-
nur. Borçlu borcunu inkâr ederse usulen dava İka-

mesi zımında mahkemeye müracaat etmesi lüzü-
mu alacaklıya tefhim olunur. Borçlunun borcunu
inkârına binaen alacaklının mahkemeye müracaatı
takdirinde mahkemece borçlunun haksızlığına karar
verilirse iki tarafın vaziyetine ve müddeabihin ta-
hammülüne göre alacaklının lehine ayrıca münasip
bir tazminat dahi takdir ve hükolunur.

Madde 2. — İhbarname aşağıdaki hususları ih-
tiva eder :

1. — Talebin vazihen neden ibaret olduğunu;
2. — Onbeş gün zarfında borcun faiz ve icra masraflarıyla birlikte tediye eylemesi lüzumunu;
3. — Borcun tamamına veyahut bir kısmına iti-
raz etmek isteyen borçlunun tediye emrinin tebliğ-
den itibaren onbeş gün zarfında keyfiyeti icra dai-
resine tahriren veya şifahen beyan etmesi lüzumu-
nu;
4. — Borcu tediye etmediği ve itirazda bulunma-
dığı takdirde icraya tevessül edileceği hakkındaki ih-
tara,

Madde 3. — Aleyhine takibat yapılan kimse ku-
suru olmaksızın kanuni mehil zarfında itiraz ede-
memiş ise bilahara dahi bilfiil icra veya satış vuku-
na kadar itiraz edebilir. Böyle bir halde itirazı ma-
niin zevalinden itibaren üç gün zarfında icra reisi-
ne arz edilmek lâzımdır. Aynı zamanda takibata dü-
çar olan kimsenin mehilî fevt etmesini mazur gös-
terecek esbabı subutiyeinin de tevdiî yahut iraeisi mec-
buridir.

4. — İtiraz edilmemiş olmasından dolayı borcu-
nu tediye etmiş olan kimse tediye tarihinden itiba-
ren bir sene zarfında dava tarikiyle ödediği miktarı
geri isteyebilir. İstirdat davası alacaklının ihtiyarına
göre ya takibat mahallindeki mahkeme veya müddei
aleyhin kanunen tabi olduğu mahkeme nezdinde
ikame olunabilir. Borçlar Kanununun 62 noj mda-
desine muhalif olarak işbu istirdat davasında sade-
ce borcun olmadığı isbat olunur.

Madde 5. — Borçlu ecnebi bir memlekette bulu-
nur veya ikametgâhı meçhul olursa alacak davasını
mahkemeye ikamesi lâzım gelir.

Madde 6. — İşbu kanun neşri tarihinden bir ay
sonra tatbik olunur.

Madde 7. — İşbu kanununun hükmünü icraya
Adliye Vekili memurdur.

22 Şubat 1928

Başvekil
İsmet

Adliye Vekili
Mahmut Esat

Müdafaayi Milliye Vekili	Dahiliye Vekili Şükrü Kaya
Mustafa Abdülhalik Hariciye Vekili	Maliye Vekili Saraçoğlu Şükrü
Doktor Tevfik Rüştü Maarif Vekili	Nafia Vekili Behiç
Mustafa Necati İktisat Vekili	Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekili
Mustafa Rahmi	Doktor Refik

Adliye Encümeninin Tadili

Madde 1. — Alacaklı mahkemeye gitmezden evvel icra riayasetine para, kıymetli evrak ve misliyat-tan muayyen miktar alacağının tahsilini talep edebilir. Bu takdirde icra dairesi borçluya onbeş gün zarfında cevap vermesi için bir ihbarname tebliğ eder. Borçlu borcun tamamen veya kısmen kabul ve ikrâr ederse icra dairesince kabul ve ikrar olunan borç resen tahsil ve istifa olunur.

Kısmen ikrar halinde borçlu borcunun ne miktarını ödemiş olduğunu sarahaten zikre mecburdur. Aksi halde inkârı dinlenmez. Borçlunun ihbarname-de muayyen müddet zarfında sükkûtu kabul olunur. Borçlu borcunu inkâr ederse usulen dava ikamesi zımında mahkemeye müracaat etmesi lüzumu alacaklıya tefhim olunur. Borçlunun borcunu inkârına binaen alacaklının mahkemeye müracaatı takdirinde mahkemece borçlunun haksızlığına karar verilir-se iki tarafın vaziyetine ve müddeabihin tahammü-lüne göre alacaklının lehine ayrıca münasip bir taz-

minat dahi takdir ve hükmolunur. Şu kadar ki: Bu tazminat mahkûmubihin yüzde onundan aşağı ola-maz.

Madde 2. — İhbarnamede :

1. Talebin açıkça neden ibaret olduğu;
2. Onbeş gün zarfında borcun faiz ve icra mas-raflarıyla birlikte ödenmesi lüzumu;
3. Borcun tamamına veyahut bir kısmına iti-raz etmek isteyen borçlunun tediyе ihbarnamesinin tebliğinden itibaren onbeş gün zarfında keyfiyeti icra dairesine tahriren veya şifahen beyan etmesi lü-zumu;
4. Borcu ödemediği ve itirazda bulunmadığı takdirde icraya tevessül edileceği hakkındaki ihtarı ihtiva eder.

Madde 3. — Borçlu kusuru olmaksızın kanuni mehil zarfında itiraz edememiş ise bilfiil icra ve sa-tış vukuuna kadar itiraz edebilir. Bu itiraz manîin zevalinden itibaren beşgün zarfında yapılmak lazımdır. Şu kadar ki, borçlunun mehili fevt etmesini mazur gösterecek esbabı subutiyeye irae etmesi mecburi-dir.

Madde 4. — İtiraz etmemesinden dolayı borcu icraca tahsil olunan kimse tahsil tarihinden itibaren bir sene zarfında dava tarihiyle de ödediği miktarı istirdat edebilir. İstirdat davası icranın vuku buldu-ğu mahaldeki mahkeme veya müddeialeyhin tabi olduğu mahkeme nezdinde ikame olunabilir.

İşbu istirdat davasında yalnız borcun olmadığı isbat olunur.

Madde 5. — Aynen.

Madde 6. — Aynen.

